

พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย
The Behavior of Thai Tourists Engaged in Buddhist Religious Tourism in
Phuket Province

ขวัญชนก สุวรรณพงศ์

อาจารย์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ศูนย์การศึกษานอกสถานที่ตั้ง จังหวัดภูเก็ต

E-mail: khsuwa@rpu.ac.th

Khwanchanok Suwannaphong

Lecturer, Department of Tourism Industry, Faculty of Business Administration,
Rajapruk University, Phuket Center

รับเข้า: 27 เมษายน 2564 แก้ไข: 6 พฤษภาคม 2563 ตอบรับ: 8 พฤษภาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2) ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 420 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบโควตา และวิธีแบบตามความสะดวก ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า Chi-Square (χ^2)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สาเหตุของการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ รู้สึกเครียดเรื่องงาน โดยมีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา คือ เพื่อการทำบุญ สะเดาะเคราะห์ ปิ๊ง มีระยะเวลาสักการะและเยี่ยมชม 1 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการทำบุญเฉลี่ยที่ 51-100 บาท รู้สึกประทับใจและสบายใจ เมื่อได้มาสักการะ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จังหวัดภูเก็ต นักท่องเที่ยวชาวไทย

Abstract

The objectives of this research were to study 1) Thai Tourist's Behaviors on Buddhist Religion Tourism in Phuket province. 2) Relationship between general information of Thai tourists and traveling behavior. The sample was 420 Thai tourists. The questionnaire was used as a research

material. The sample was randomly selected using the quota sampling and convenience sampling, respectively. Analyzing the data by using Chi-Square (χ^2).

The results of the research revealed that 1) The majority of traveling behaviors were feeling stress about work. The objective was for merit-making and removing one's bad luck with a ceremony. The duration of a visit and worship was about 1 hour. The average cost of merit-making was 51-100 baht. They felt impressed and comfortable after worship. 2) The relationship between general information of tourists and traveling behavior found that the general information of tourists was related to the tourism behavior with statistical significance at the level of .05.

Keywords: tourism behavior, Buddhism tourism, Phuket province, Thai tourists

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศ สร้างงานให้แก่ประชาชน และสร้างระบบสาธารณสุขไปอีกมากมาย แต่ในขณะเดียวกันทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ถูกใช้ไปอย่างหนักจนเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมา อีกทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติยังมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รูปแบบการท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อก็มีความแตกต่างกัน (บุญชัย อาสอสิริทธิ์, 2561) ส่งผลให้มีการนำเสนอแนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นจำนวนมาก เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Religion Tourism) โดยเฉพาะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาที่นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ ความสบายใจและเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการศึกษาพุทธศาสนา นอกจากนั้นยังรวมถึงการเดินทางไปเพื่อการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนมัสการเกจิอาจารย์ และการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา (วงศ์ระวิทย์ น้อมนำทรัพย์ และ พะยอม ธรรมบุตร, 2558: 151-164)

ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ถูกมองว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) และมีแนวโน้มในการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เพราะเป็นการเดินทางเพื่อทัศนศึกษาพร้อมกับการเรียนรู้ทางด้านพุทธศาสนารวมถึงวัฒนธรรมในท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาภายในวัดในเทศกาลต่าง ๆ ตามประเพณีปฏิบัติของผู้คนในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาช่วยส่งเสริมการสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนและผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าทัวร์ไหว้พระทำบุญ ณ วัดสำคัญต่าง ๆ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ทัวร์ไหว้

พระแก้ววัด เริ่มเป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคลกับตนเอง (ธนิต บุตรทิพย์สกุล, 2558)

จังหวัดภูเก็ตเป็นอีกจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางด้านธรรมชาติที่โดดเด่น และเป็นเมืองมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความเก่าแก่ เป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 3,838,234 คน และสร้างรายได้ต่อคน 4,469 บาท (สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต, 2561) นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับประติมากรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรม การเที่ยวชมบริเวณวัดในเชิงพุทธศิลป์ เพื่อชื่นชมความสวยงามวิจิตรตระการตา โดยชาวไทยจะท่องเที่ยวตามเทศกาลและวัฒนธรรมประเพณี อีกทั้งยังมีการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับความรู้ของนักเรียนนักศึกษามากขึ้นในด้านวรรณคดีไทยและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยยกระดับการพัฒนาวัดและเป็นศูนย์กลางการจัดการความรู้ของท้องถิ่นต่อไป (คมชัดลึก, 2556)

ดังนั้นจากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับนั้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ต

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การแยกประเภทนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวแต่ละคนว่าสามารถแบ่งตามประเภทนักท่องเที่ยวได้แบบใด (ชวัลนุช อุทยาน, 2551) ได้กำหนดรูปแบบของนักท่องเที่ยวเพื่ออธิบายพฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Typology: a systematic classification or study of types) ไว้ว่า ส่วนใหญ่การจัดการรูปแบบของนักท่องเที่ยวได้มาจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์หรือการใช้แบบสอบถาม (questionnaire) การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวอาจทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และวิธีการที่ใช้

การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบพื้นฐานที่สุด คือ การแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะของพฤติกรรมของการเดินทาง คือ การแบ่งว่าบุคคลนั้นเป็น 1) นักท่องเที่ยว (Tourists) หรือ 2) นักเดินทาง (Travelers) ซึ่งนักท่องเที่ยว คือ บุคคลซึ่งซื้อรายการนำเที่ยวมาจากบริษัทนำเที่ยว ในขณะที่นักเดินทางคือบุคคลซึ่งจัดการการเดินทางด้วยตนเอง อาทิ ซื้อตั๋วเครื่องบินเอง จองที่พักเอง กำหนดสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตนเอง เป็นต้น

Perreault and Dorden (1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget Travelers) โดยทั่วไปแล้วนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีรายได้ปานกลาง แต่แสวงหาการหยุดพักผ่อนหรือท่องเที่ยวที่ใช้ค่าใช้จ่ายต่ำ
2. นักท่องเที่ยวชอบผจญภัย (Adventurous Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาดีและมีรายได้ปานกลางถึงสูง มีความชื่นชอบในกิจกรรมระหว่างการหยุดพักผ่อนหรือการท่องเที่ยวแบบผจญภัย
3. นักท่องเที่ยวประเภทเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งมักใช้เวลาในการคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเดินทางในครั้งต่อไปว่าจะไปที่ไหนอย่างไร นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่อนข้างมีความกระตือรือร้นแต่มีรายได้ค่อนข้างน้อย
4. นักท่องเที่ยวแบบชอบเดินทางโดยใช้ระยะเวลาเดินทางยาวนาน (Moderates-Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีใจรักการท่องเที่ยวเดินทางอย่างมากแต่ไม่สนใจการท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์หรือการใช้เวลากับการเล่นกีฬา แต่จะชอบการเดินทางที่ใช้ระยะเวลานานมากกว่า

Cohen (1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ (Recreational Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวซึ่งเน้นความสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการหรือการพักผ่อนทางร่างกาย
2. นักท่องเที่ยวแบบปลีกตัวหาความเพลิดเพลิน (The Diversionary Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามหาแนวทางเพื่อลืมความจำเจในชีวิตประจำวัน
3. นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์ (The Experiential Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง นักท่องเที่ยวประเภทนี้สนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส ตัวอย่าง อาทิ เมื่อเดินทางไปประเทศสเปน ก็ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่แท้จริงเป็นของสเปน
4. นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (The Experimental Tourists) มีลักษณะที่เห็นเด่นชัด คือ ชอบติดต่อกับพูดคุยกับคนท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนท้องถิ่น

5. นักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (The Existential Tourists) นักท่องเที่ยวประเภทนี้ต้องการพึ่งตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเดียวกับคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นเวลานาน ตัวอย่างอาทิ นักท่องเที่ยวที่มาใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งในประเทศไทย อาทิ พัทยาหรือเชียงใหม่ และพยายามใช้ชีวิตอาทิเดียวกับคนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติตัว การรับประทานอาหาร การพยายามพูดภาษาท้องถิ่น เป็นต้น

แนวคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

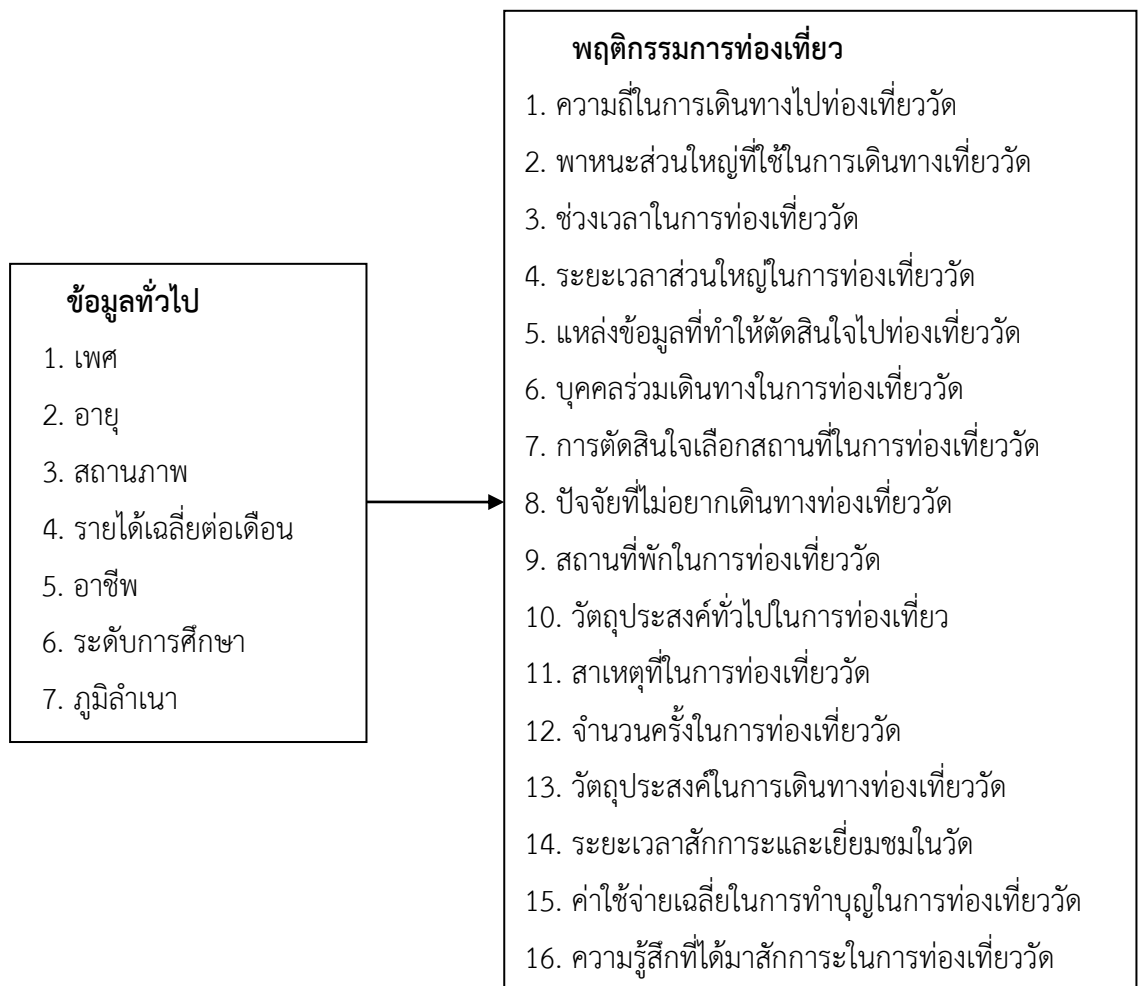
สุรศักดิ์ ศิลาวรรณา (2550) การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมุ่งหวังไปหาประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อผลในการพัฒนาชีวิตและจิตใจเป็นสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความสงบสุข มีสันติภาพของมวลมนุษยชาติ มีค่านิยมและเชื่อว่าการได้ทำบุญนั้นก่อให้เกิดสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัว ในการท่องเที่ยวนี้จะทำให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ต้องได้สัมผัสกับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ความตั้งใจของนักท่องเที่ยว 2) ความศรัทธาในพุทธศาสนา 3) ความพร้อมทางด้านร่างกายและจิตใจในการร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาว่า ในหนังสือแนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนาไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมเป็นอย่างมากจากนักท่องเที่ยวชาวไทยในขณะนี้ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษกับวัด แหล่งโบราณสถาน และสถานที่ปฏิบัติธรรม เนื่องจากวัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ซึ่งเป็นไปตามคติความเชื่อที่ถือว่าการได้มาสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ร่วมทำบุญ บริจาค ทาน ปฏิบัติบูชา จะนำความเป็นสิริมงคลมาสู่ชีวิตและครอบครัว นอกจากนี้ยังสามารถสร้างเสริมกำลังใจ ทำให้จิตใจผ่องใส เพราะวัดเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรม และร่องรอยวิถีชีวิตในอดีตที่มีลักษณะกลมกลืนระหว่างชุมชน วัด และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของศาสนาในพระพุทธศาสนา ความเชื่อในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ การศึกษา ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม รวมทั้งเชื่อมโยงความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชนและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ล้วนมีคุณค่าต่อจิตใจ มีความศักดิ์สิทธิ์และความงดงาม เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวไทย วัดจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่มีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นประเภทอื่น เนื่องจากมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม รวมถึงความผูกพันทางจิตใจต่อชุมชน หลัง มีความเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเฉพาะในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญในด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มุ่งหวังที่จะได้รับความเพลิดเพลินและได้บุญกุศลไปพร้อมกัน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อันส่งผลเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตใจเป็นสำคัญ เป็นการสร้างความสงบสุข สันติภาพของมวลมนุษย์และสรรพสิ่งอย่างเกื้อกูล รวมถึงเป็นการจูงใจในด้านการแสวงบุญในมิติทางศาสนาซึ่งมีความเชื่อว่าการได้มาสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ได้ทำบุญบริจาคทาน ปฏิบัติบูชา นั้นนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัว

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรและความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมีวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยอ้างอิงจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต ปี 2560 จำนวนทั้งสิ้น 3,838,234 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต, 2561) นำมาเทียบตารางของ Taro Yamane (1973) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ± 5 เปอร์เซนต์ ซึ่งจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่น้อยกว่า 400 ตัวอย่าง เพื่อลดความคลาดเคลื่อนและเพื่อความสมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้อีกร้อยละ 5

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยในวัดกระจายตามแต่ละวัดเท่า ๆ กันทุกวัด โดยแบ่งจำนวนการเก็บตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยจาก 3 วัด ได้แก่ วัดไชยธาราราม (วัดฉลอง) วัดพระทอง (วัดพระผุด) และวัดพระพุทธรูปมิ่งมงคลเอกนาคคีรี (วัดพระใหญ่) วัดละ 140 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 420 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวัดเหล่านี้เพราะมีชื่อเสียงเป็นรู้จัก แสดงถึงภาพลักษณ์ของจังหวัดภูเก็ตได้เป็นอย่างดี จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) เป็นขั้นตอนต่อไป เพื่อเก็บตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีความเต็มใจและยินดีให้ข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยกำหนดเป็นตัวแปรที่วิจัย ได้แก่

ตัวแปรอิสระ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิสำเนา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ วัดคู่ประสงค์ของการท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ปัจจัย/สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้ไป/ไม่ไปท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยว พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยว ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ท่านตัดสินใจไปท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว การตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยที่ทำให้ไม่อยากเดินทางไปท่องเที่ยว สถานที่พักสำหรับการมาท่องเที่ยว วัดคู่ประสงค์โดยทั่วไปของการไปท่องเที่ยว สาเหตุที่ต้องเดินทางไปท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวที่วัดในจังหวัดภูเก็ต วัดคู่ประสงค์ที่เดินทางมาวัดในจังหวัดภูเก็ตระยะเวลาในการสักการะและเยี่ยมชม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวัด ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ใช้ในการทำบุญ หรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดมงคล ความรู้สึกเมื่อได้เข้ามาสักการะที่วัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) การตรวจสอบความตรง (Validity) จากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) ได้สร้างแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินข้อคำถามในแบบสอบถาม พบว่า แต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00 หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ปรับข้อแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และได้นำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วได้นำมาทดสอบคุณภาพเครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ยอมรับค่ามากกว่า 0.70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นเพียงพอ (Hair, Black, Babin, Anderson and Tatham, 2006) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณหาค่า Reliability ได้รับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยในวัดกระจายตามแต่ละวัดเท่า ๆ กันทุกวัด โดยแบ่งจำนวนการเก็บตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยจาก 3 วัด ได้แก่ วัดไชยธาราราม (วัดฉลอง) วัดพระทอง (วัดพระผุด) และวัดพระพุทธริ่งมงคลเอกนาคคีรี (วัดพระใหญ่)
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เพื่อนำมาลงรหัสข้อมูล
3. นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการใช้การแจกแจงความถี่แสดงผลเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิภาคนาของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว 2) วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยการวิเคราะห์หาค่า Chi-Square (χ^2) กำหนดนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้วิจัย
ขอนำผลการวิจัย ดังนี้

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่มีความถี่ในการท่องเที่ยวที่ไม่แน่นอน ใช้พาหนะเป็นเครื่องบินในการท่องเที่ยว ใช้ช่วงวันหยุดเทศกาลที่หยุดติดกันมากกว่า 3 วัน ใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 3-4 วัน ใช้แหล่งข้อมูลด้านสื่อ นิตยสาร/สื่อทางออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดีย มีเพื่อน/

คู่รักเป็นบุคคลร่วมเดินทาง ตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดจังหวัดภูเก็ตจากความมีชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดจังหวัดภูเก็ต คือ กังวลไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่พักโรงแรม/รีสอร์ท วัดอุประสงค์ทั่วไปในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต คือ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดจังหวัดภูเก็ต คือ รู้สึกเครียดเรื่องงาน จึงอยากผ่อนคลาย มาท่องเที่ยววัดในจังหวัดภูเก็ตแล้วมากกว่า 4 ครั้ง มีวัดอุประสงค์ที่ใช้ในการเดินทางในการท่องเที่ยววัดจังหวัดภูเก็ต คือ มาเพื่อการทำบุญ สะเดาะเคราะห์ ปิ๊ง ใช้เวลาในการสักการะและเยี่ยมชม 1 ชั่วโมง มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ 51-100 บาท มีความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการเดินทางในการท่องเที่ยววัดจังหวัดภูเก็ต คือรู้สึกประทับใจและสบายใจ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้อาชีพ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยว พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยว ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ท่านตัดสินใจไปท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว การตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยที่ทำให้ไม่อยากเดินทางไปท่องเที่ยว สถานที่พักสำหรับการมาท่องเที่ยว วัดอุประสงค์โดยทั่วไปของการไปท่องเที่ยว สาเหตุที่ทำให้ต้องเดินทางไปท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวที่วัดในจังหวัดภูเก็ต วัดอุประสงค์ที่เดินทางมาวัดในจังหวัดภูเก็ต ระยะเวลาในการสักการะและเยี่ยมชม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในวัด ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ใช้ในการทำบุญ หรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดมุงคล ความรู้สึกเมื่อได้เข้ามาสักการะที่วัด พบว่า

เพศของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาการท่องเที่ยว การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัดอุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดและความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าว ขึ้นกับเพศของนักท่องเที่ยว

อายุของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าว ขึ้นกับอายุของนักท่องเที่ยว

สถานภาพของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับวัดอุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดและช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน

แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดและช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัดนั้นขึ้นกับสถานภาพของนักท่องเที่ยว

รายได้ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการท่องเที่ยววัด แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจไปท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ทั่วไปที่มาท่องเที่ยววัด สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยววัด ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการทำบุญที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าวขึ้นกับรายได้ของนักท่องเที่ยว

อาชีพของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัดโดยเฉลี่ย พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการท่องเที่ยววัด บุคคลร่วมเดินทางในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สถานที่พักที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดสาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าวขึ้นกับอาชีพของนักท่องเที่ยว

ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัดโดยเฉลี่ย พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการท่องเที่ยววัด บุคคลร่วมเดินทางในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ทั่วไปที่มาท่องเที่ยววัด สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าวขึ้นกับระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการท่องเที่ยววัด แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจไปท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าวขึ้นกับภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน						
	✓ ยอมรับสมมติฐาน: × ปฏิเสธสมมติฐาน						
	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว						
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	รายได้	อาชีพ	การศึกษา	ภูมิลำเนา
1. ความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด	✓	×	×	✓	✓	✓	✓
2. พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางเที่ยววัด	×	✓	×	✓	✓	✓	✓
3. ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด	✓	✓	✓	×	✓	✓	×
4. ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการท่องเที่ยววัด	×	×	×	✓	✓	✓	✓
5. แหล่งข้อมูลที่ทำให้ตัดสินใจไปท่องเที่ยววัด	×	×	×	✓	×	×	✓
6. บุคคลร่วมเดินทางในการท่องเที่ยววัด	×	×	×	×	✓	✓	×
7. การตัดสินใจเลือกสถานที่ในการท่องเที่ยววัด	✓	✓	×	✓	✓	✓	×
8. ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางท่องเที่ยววัด	✓	✓	×	✓	×	✓	✓
9. สถานที่พักในการท่องเที่ยววัด	×	×	×	×	✓	×	×
10. วัตถุประสงค์ทั่วไปในการท่องเที่ยว	✓	×	×	✓	✓	✓	×
11. สาเหตุที่ในการท่องเที่ยววัด	✓	✓	×	✓	✓	✓	×
12. จำนวนครั้งในการท่องเที่ยววัด	×	✓	×	✓	×	✓	×
13. วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยววัด	×	×	✓	✓	×	✓	×
14. ระยะเวลาสักการะและเยี่ยมชมในวัด	×	×	×	×	×	×	×
15. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการทำบุญในการท่องเที่ยววัด	×	×	×	✓	×	×	×
16. ความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัด	✓	✓	×	×	×	✓	✓

อภิปรายผล

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยการวิเคราะห์ค่า Chi-Square (χ^2) เพื่อการทดสอบสมมติฐาน ผลการทดสอบพบว่า ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวบางด้านนั้น โดยสามารถอภิปรายผลตามผลการทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

เพศของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาการท่องเที่ยว การตัดสินใจเลือกสถานที่ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยววัด สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดและความรู้สึกที่ได้มาจากการในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน สอดคล้องกับ พรณัธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมเกษียณ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (บางด้าน) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ Uysal and Hagan (1993) ได้อธิบายไว้ว่า เพศเป็นปัจจัยผลักดันในการท่องเที่ยว และ ขนิษฐา แจ้งประจักษ์ (2554) ที่พบว่า เพศมีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ตลาดสามชุก ตลาดร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ นั้น มีอาจมีความแตกต่างหรือขึ้นกับเพศของนักท่องเที่ยว อย่างเช่นจากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาการท่องเที่ยว การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สาเหตุในการท่องเที่ยววัดและความรู้สึกที่ได้มาจากการในการท่องเที่ยววัดนั้นขึ้นกับเพศของนักท่องเที่ยว

อายุของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สาเหตุในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งในการท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาจากการในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน สอดคล้องกับ วัชรินทร์ เกิดทรัพย์ (2561) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มโอเชียเนียช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้เป็นเพราะอายุของนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านพาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งในการท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาจากการในการท่องเที่ยววัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าว ขึ้นกับอายุของนักท่องเที่ยว

สถานภาพของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยววัดและช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน สอดคล้องกับ พรณัธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ที่กล่าวว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (บางด้าน) คือ จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยวและระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจจะ

เป็นเพราะสถานภาพของนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่ม เช่น คนโสด สมรส หรือหย่าร้าง มีลักษณะพฤติกรรมท่องเที่ยวที่ต่างกัน โดยเฉพาะเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มาเที่ยววัด อย่างเช่น เพื่อชมสถาปัตยกรรม และจิตรกรรม สันทนาการ ซื้อหรือบูชาเครื่องรางของขลัง เพื่อการทำบุญ สะเดาะเคราะห์ ปิฆัง เพื่อมาร่วมกิจกรรมที่วัดจัดขึ้น เพื่อการศึกษาหาความรู้ หรือค้นหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวัด และช่วงเวลาในการมาท่องเที่ยววัด เช่น ครึ่งชั่วโมง ชั่วโมง หรือมากกว่า 1 ชั่วโมง ที่อาจแตกต่างกันไปตามสถานภาพของนักท่องเที่ยว จึงแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดและช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัดนั้นขึ้นกับสถานภาพของนักท่องเที่ยว

รายได้ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ระยะเวลาในการท่องเที่ยววัด แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจไปท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ทั่วไปที่มาท่องเที่ยววัด สาเหตุในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยววัด ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการทำบุญที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าวนั้น ขึ้นกับรายได้ของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพาหนะในการเดินทาง วันเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายรวมในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ ขนิษฐา แฉ่งประจักษ์ (2554) ที่พบว่ารายได้มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ตลาดสามชุก ตลาดร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้เป็นตัวสะท้อนถึงรูปแบบและพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นจำนวนครั้งที่มาเที่ยว พาหนะ ค่าใช้จ่าย สถานที่ รวมถึงวัตถุประสงค์ในการมาท่องเที่ยววัดที่ต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าวนั้น ขึ้นกับรายได้ของนักท่องเที่ยว

อาชีพของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัดโดยเฉลี่ย พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการท่องเที่ยววัด บุคคลร่วมเดินทางในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด สถานที่พักที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดสาเหตุที่ใช้ในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน สอดคล้องกับ วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัย พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับพาหนะในการเดินทาง การรับรู้ข้อมูลของการท่องเที่ยว วันเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ระยะเวลาของการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายรวมในการท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ วชิรินทร์ เกิดทรัพย์ (2561) ที่อธิบายว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

ท่องเที่ยว ด้านวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว ด้านรูปแบบหรือประเภทของการท่องเที่ยว ด้านบุคคลที่ร่วมเดินทาง ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งหมด และด้านระยะเวลาในการเดินทาง ทั้งนี้อาจเป็นอาชีพต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว อย่างเช่น ผู้บริหาร/นักธุรกิจ ข้าราชการ พนักงานเอกชน นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน เกษตรกร หรือเกษียณอายุ มีการรับรู้ ความต้องการที่แตกต่างกันไปส่งผลต่อลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จึงแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าว นั้น ขึ้นกับอาชีพของนักท่องเที่ยว

ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัดโดยเฉลี่ย พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ช่วงเวลาในการท่องเที่ยววัด ระยะเวลาในการท่องเที่ยววัด บุคคลร่วมเดินทางในการท่องเที่ยววัด การตัดสินใจเลือกสถานที่ในการท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ทั่วไปที่มาท่องเที่ยวภูเก๊ต สาเหตุในการท่องเที่ยววัด จำนวนครั้งที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน สอดคล้องกับ พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ได้กล่าวว่า ระดับการศึกษา กับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวด้านพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในสถานที่ท่องเที่ยว ช่วงวันที่เดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว และกิจกรรมสำคัญในการท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีความสัมพันธ์กันระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวนั้น ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าว นั้น ขึ้นกับระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด พาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางไปท่องเที่ยววัด ระยะเวลาในการท่องเที่ยววัด แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจไปท่องเที่ยววัด ปัจจัยที่ไม่อยากเดินทางที่ใช้ในการท่องเที่ยววัด และความรู้สึกที่ได้มาสักการะในการท่องเที่ยววัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางด้าน สอดคล้องกับ พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ได้กล่าวว่า ภูมิลำเนาปัจจุบันกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายใน สถานที่ท่องเที่ยว ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วย ผู้ที่ตัดสินใจในการท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่เคยมาท่องเที่ยว จำนวนผู้ที่มาท่องเที่ยว และยัง สอดคล้องกับ วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง (2558) ที่กล่าวว่า ภูมิลำเนา มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และระยะเวลาของการท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ภูมิลำเนาหนึ่งอาจมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละด้านดังกล่าว นั้นขึ้นกับภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา แจ่มประจักษ์. (2554). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษาสามชุกตลาดร้อยปีจังหวัดสุพรรณบุรี. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คมชัดลึก. (2556). สกว.หนุน “มจร” ขงวิจัย “จัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธ”. ค้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561, จาก <https://www.komchadluek.net/news/lifestyle/165421>
- ชวัลนุช อุทยาน. (2551). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. ค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561, จาก <http://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- ธนิต บุตรทิพย์สกุล. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยววัดในจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชัย อาสอภิลิทธิ์. (2561). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมของกลุ่มวัยรุ่นในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 10(21): 35-43.
- วงศ์ระวิทย์ น้อมนำทรัพย์ และ พะยอม ธรรมบุตร. (2558). ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, 5(2): 151-164.
- วัชรินทร์ เกิดทรัพย์. (2561). พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มโอเชียเนียช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 4(2) มิถุนายน-กันยายน 2561: 127-138.
- วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง. (2558). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง จังหวัดสงขลา. การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6. วันที่ 26 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต. (2561). จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย. ค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561, จาก http://phuket.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=373&Itemid=646
- สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม. (2557). แนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเส้นทางแสงบุญในมิติทางศาสนา ปี 2557. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.

สุรศักดิ์ ศิลาวรรณา. (2550). การท่องเที่ยวและการเผยแพร่พระพุทธศาสนา บทบาทของวัดในเขต กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา วัดบวรนิเวศวิหารและวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

Cohen, E. (1979). *A Phenomenology of Tourist Experience*. **Sociology**, 13: 179-201.

Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). **Multivariate Data Analysis**. 6th ed. New Jersey: Prentice Hall.

Perreault, W.D., & Dorden, W. R. (1979). *A Psychological classification of vacation life-styles*. **Journal of Leisure Research**, 9: 208-224.

Uysal, M and Hagan, L.A.R. (1993). **Motivation of pleasure travel and tourism**. New York: Van Nostrand Reinhold.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. NY: Harper & Row.